

KORTE TERUGBLIK OP 2024

De federatie van de Belgische BouwMaterialenProducenten (BMP) vertegenwoordigt meer dan 600 producenten van bouwmaterialen van verschillende oorsprongen, waarvan 2/3 kmo's, die samen meer dan 30.000 mensen tewerkstellen en een omzet van ca. 15 miljard euro realiseren waarvan ca. 60 % via export.

Korte terugblik op 2024

2024 was een verkiezingsjaar. In de aanloop naar de verkiezingen hebben de BouwMaterialenProducenten zich o.a. verder ingezet om hun memorandum 2023 bij de beleidsmakers toe te lichten. Het document schenkt meer in het bijzonder aandacht gegeven aan duurzaam bouwen dat kwalitatief en betaalbaar blijft, alsook aan het belang van een duurzame competitieve lokale productie. Tegelijk hebben de BouwMaterialenProducenten ook aan stakeholderconsultaties van meerdere overheidsinstanties deelgenomen ter voorbereiding van het beleid dat de komende regeringen mogelijks zullen voeren en van de beleidsmaatregelen die zij mogelijks zullen uitvaardigen.

Na de verkiezingen hebben de BouwMaterialenProducenten enkele reflecties en voorstellen voor de nieuwe regeringen in hun geactualiseerde **memorandum 2024** geformuleerd om de groene, de energie- en de digitale transitie te doen slagen in overeenstemming met de prioriteiten van duurzame welvaart en competitiviteit van de Europese Commissie.

In 2024 hebben de BouwMaterialenProducenten ook Velux kunnen verwelkomen. Velux heeft geen productievestiging in België en zal als partner aan de werkzaamheden in het Strategisch Comité en in de werkgroepen deelnemen.

Deze korte terugblik heeft niet de bedoeling om alle initiatieven van de BouwMaterialenProducenten in 2024 te overlopen maar wel om even bij enkele ervan stil te staan en hier enkele reflecties aan toe te voegen.

Duurzaamheid in de bouw is afhankelijk van de beperkende factoren en dient correct te worden beoordeeld

De klimaatverstoringen die zich steeds vaker voortdoen met o.a. bosbranden en overstromingen als gevolg, leiden tot een almaar grotere druk om de emissies van broeikasgassen snel en drastisch te verminderen en om duurzamer op te treden. Dit geldt eveneens in de bouw. Zo hebben de BouwMaterialenProducenten aan meerdere stakeholdersconsultaties deelgenomen die tot doel hadden **de circulaire economie en de energietransitie te bevorderen en te versnellen aan de hand van o.a. productnormen en fiscale maatregelen**. De BouwMaterialenProducenten hebben op die consultaties opgemerkt dat **duurzaamheid een concurrentiegegeven geworden is. Die vormt een permanente uitdaging voor de producenten van bouwmaterialen**. De technologische vooruitgang zorgt voor steeds meer kwaliteitsvolle en performante bouwmaterialen, -systemen en -technieken die ertoe bijdragen dat bouwen almaar duurzamer¹ wordt. De **beperkende factoren zijn steeds meer de beperkte beschikbaarheid van te recycleren bouwafval met een voldoende zuiverheidsgraad alsook van koolstofvrije energiedragers**. Zo kunnen er niet zomaar blindelings productnormen met minimumvereisten aan gerecycleerd materiaal worden opgelegd en/of kan er niet zomaar aan de fiscaliteit worden gesleuteld om de circulaire economie te bevorderen,

zonder dat de overheid vooraf heeft onderzocht dat er voldoende recyclingmateriaal beschikbaar is. En **een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid biedt geen oplossing op het vlak van circulaire economie bij een onvoldoende performante selectieve inzameling**. Tot slot kan de overschakeling van fossiele brandstoffen naar elektriciteit ook niet zomaar met fiscale maatregelen worden versneld zonder dat de overheid zeker is dat de capaciteit van het elektriciteitsnet alsook de productie van koolstofarme elektriciteit de toename van de vraag naar elektriciteit aankunnen. **Zonder effectieve afstemming op de beschikbare hoeveelheden en capaciteiten, verplaatsen dergelijke maatregelen alleen het probleem zonder werkelijk een oplossing te bieden. En erger, ze leiden tot prijsverhogingen die de bouw duurder maken en de competitiviteit van de lokale productie aantasten.**

¹ Met duurzaam bouwen wordt de globale milieu-impact van de bouwwerken (inclusief het grondstof-, energie- en waterverbruik, de emissies en de afvalproductie) over de gehele cyclus tot een minimum teruggebracht.

Om aan de vraag naar meer duurzaamheid in de bouw tegemoet te komen, worden vereenvoudigde beoordelingsinstrumenten op de markt gebracht die zich slechts tot één of een beperkt aantal parameters beperken. De BouwMaterialenProducenten hebben bij de overheden de **verwarring benadrukt die de wild-groei aan beoordelingsinstrumenten en labels schept** doordat ze niet allemaal gebruikmaken van dezelfde beoordelingscriteria, parameters, berekeningsmethode, Ze zijn dan ook niet vergelijkbaar laat staan even betrouwbaar. Hoe kunnen bouwactoren en opdrachtgevers er zich dan nog in terugvinden? **Dit draagt niet bij aan de geloofwaardigheid van de duurzaamheidsbeoordelingsinstrumenten in het algemeen en uiteindelijk aan duurzaam bouwen.** Bovendien brengt elk van die instrumenten en labels kosten met zich mee (lidmaatschap, regelmatige audit van de installaties, ...) voor betrokken actoren in de bouw. Hoe meer instrumenten en labels de markt vereist, hoe groter de kosten hiervoor die in de bouwkosten moeten worden verrekend en die de eindgebruikers uiteindelijk moeten dragen.

De BouwMaterialenProducenten hebben de overheden verzocht om rond de beoordeling van de milieuprestatie in de bouw orde op zaken te stellen. Ze hebben voorgesteld om van de omzetting van de nieuwe Europese EPB-richtlijn gebruik te maken om TOTEM (of Tool to Optimise the Total Environmental impact of Materials) in te voeren. TOTEM is een wetenschappelijk onderbouwd beoordelingsinstrument van de milieuprestatie van bouwwerken over hun gehele levenscyclus dat de overheden op basis van Europese geharmoniseerde normen hebben ontwikkeld. In tegenstelling tot heel wat andere beoordelingsinstrumenten die zich tot één of een beperkt aantal indicatoren beperken, **bezorgt TOTEM een correct beeld van de globale milieu-impact van een bouwwerk op basis van niet minder dan 19 milieu-impactindicatoren.**

Foto: Emmanuel Crooy

Foto: Jonathan Sylvan

Decarbonisatie van de verwarming volstaat niet om het woningenpark koolstofvrij te maken

In haar Verslag 2023 en tijdens de hoorzitting door de Commissie Wonen en Onroerend Erfgoed van het Vlaams Parlement, stelde de Nationale Bank **de vraag of de renovatiedoelstelling om alle woningen naar een EPC-label A te tillen optimaal is** om het woningenpark koolstofvrij te maken. De energetische renovatie van de woningen vergt immers zware investeringen en stuit op belemmeringen aan aanbod- en vraagzijde (tekort aan werkrachten, betaalbaarheid, hinder en ongemak, gedurende de werken, ...). De Nationale Bank opteert dan eerder voor de decarbonisatie van de verwarming en met name voor de vervanging van de verwarming met fossiele brandstoffen door warmtepompen om de klimaattransitie te versnellen. De BouwMaterialenProducenten hebben de leden van de Commissie gewezen op de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnetwerk en de beperkte beschikbaarheid van koolstofvrije elektriciteit waardoor een **snelle decarbonisatie van de verwarming door een overgang naar warmtepompen vandaag niet haalbaar is en ook niet voldoende is om de klimaatdoelstellingen te bereiken**. Bovendien veroorzaken slecht geïsoleerde en koude ruimtes een gevoel van kilte die de bewoners er vaak toe aanzet om de thermostaat op een hogere temperatuur af te stellen, wat uiteindelijk op een hoger energieverbruik voor verwarming uitkomt. Hoewel de verleiding groot is om energetische renovatiewerken uit te stellen, **blijft de renovatie van de gebouwschil op middellange en lange termijn de meest economische en efficiënte maatregel om woningen energiezuiniger te maken**.

Afbraak en wederopbouw van energieverblindende gebouwen heeft heel wat troeven die overheid niet uit het oog mag verliezen

De BouwMaterialenProducenten hebben ook voor de verlenging van het **gunstig btw-regime voor afbraak en wederopbouw** geijverd. Ze hebben bij de kabinetten van het kernkabinet de **economische, sociale en ecologische troeven** van de maatregel benadrukt. Zo wordt te vaak vergeten dat de vernieuwing van het woningenpark die zich voortdoet dankzij die maatregel o.a. ook aan een **hoger aanbod van kwalitatieve woningen** bijdraagt zonder bijkomende inname van open ruimte. Daardoor **komt de maatregel tegemoet aan de toenemende vraag naar woningen en zet zij mede een druk op de prijzen op de residentiële markt**. De maatregel **financiert zich grotendeels zelf met de terugverdieneffecten**. Bovendien genereert ze ook **verhoogde inkomsten van onroerende voorheffing** voor decennia, weliswaar ten gunste van andere beleidsniveaus. Maar hier moet het mogelijk zijn om een akkoord te vinden waardoor alle betrokken beleidsniveaus voordeel uit de maatregel kunnen halen.

Een performante en toekomstgerichte infrastructuur is onontbeerlijk voor de lokale productie

In de contacten met betrokken beleidsmakers hebben de BouwMaterialenProducenten benadrukt dat de infrastructuur overeen moet stemmen met de economische ambities van de gewesten en federale overheid. **Zonder een performante en toekomstgerichte infrastructuur is het moeilijk om nieuwe investeringen aan te trekken.**

Met infrastructuur wordt niet alleen naar de **mobilititeit en het multimodale goederenvervoer** verwezen, hoewel ze een belangrijke rol spelen voor zowel de verdere economische ontwikkeling als voor de strijd tegen de klimaatverandering en de luchtvervuiling. Ook moet de infrastructuur helpen om aan **de effecten van de klimaatverandering het hoofd te bieden**. Een performante infrastructuur vereist het nodige **werftoezicht** om concurrentievervalsing met niet-conforme materialen tegen te gaan. Voor een performante infrastructuur moet de overheid ook

opteren voor de voordeligste aanleg op lange termijn. Hiervoor dient zij rekening te houden met de **levenscycluskosten** (de levensduur, de onderhouds- en end-of-life kosten).

In een Europese context van **herindustrialisering** en in het vooruitzicht van een koolstofarme samenleving, vereisen het behoud van de lokale productie alsook het aantrekken van nieuwe investeringen een toekomstgerichte netwerkinfrastructuur met voldoende capaciteiten voor zowel elektriciteit en koolstofneutrale energiedragers (zoals waterstof) als voor CO₂-transport. **Zonder de nodige hoeveelheid energie en infrastructuur tegen competitieve prijzen kunnen de lokale energie-intensieve activiteiten moeilijk blijven bestaan.** Dit geldt ook voor de bouw. En **alleen een gediversifieerde lokale productie van bouwmaterialen zal de vraag van de vereiste renovatiegolf voor de klimaatdoelstellingen aankunnen en de recyclage van het bouwafval toelaten.** De productie naar het buitenland doen verplaatsen biedt geen oplossing en zeker niet als het gaat om landen met minder strenge milieueisen en arbeidsomstandigheden. Bovendien stelt men zich hierdoor ook nog bloot aan mogelijke leveringsproblemen.

Digitale transitie

De BouwMaterialenProducenten werken al enkele jaren actief mee om een belangrijk digitaliseringsproject in de bouw op te zetten met het oog op **belangrijke kwaliteits- en efficiëntiewinsten**. Bovendien is het project compatibel met en bereid het de bouwsector voor op de aangekondigde digitalisering in de Europese wetgeving (o.a. het **digitaal paspoort** en een **Europese databank** in de CPR² en EPBD³).

De BouwMaterialenProducenten hebben de voornaamste stakeholders van de bouwsector rond het gezamenlijk project bijeengebracht dat de opzet van een **neutraal gedistribueerd platform** beoogt. Dat platform moet als Belgische **single-source-of-truth** dienen dat alle info rond de bouwmaterialen, -producten en -systemen en BIM-content via een veilig gecontroleerde toegang aan betrokken actoren in de bouw ter beschikking stelt. **De stakeholders en athumi hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend** voor de technische en juridische voorbereiding en de uitwerking van een business plan voor het platform.

2 Bouwproductenverordening (Verordening (EU) 2024/3110 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van geharmoniseerde regels voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Verordening (EU) 305/2011).

3 Europese Richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (Richtlijn 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024).

BMP – Belgische BouwmaterialenProducenten

Philippe Callewaert
Secretaris-generaal

philippe.callewaert@BMPMC.be

